

існування. Але якщо людина відмовляється від цього, вона втрачає можливість змінювати своє життя.

Існує гіпотеза, що заняття наукою – не більше ніж спосіб задоволення особистої зацікавленості за державний рахунок. Ніл Деграссі Тайсон (американський астрофізик, доктор філософії з фізики, письменник, агностик) в своїй книзі наводить приклади як досягнення минулого вплинули на побудову сучасного. Внесок у науку – це успіх в майбутньому [2]. А на сьогодні гасло «Все й одразу!» виступає на заміну всім людським труднощам і прийняттям спонтанних рішень. Квантова механіка, без якої не було б новітніх гаджетів і комп'ютерів, зазнає успіху в сучасності. Нині світ знаходиться на тому етапі, коли не прагнучи зробити крок вперед, хоче досягти небачених висот. Інвестиція в науку не завжди одразу приносить успішні результати, втім, з часом, різниця між сьогоднішнім і майбутнім стане явною.

Століттями знання були основними людськими потребами. Зараз ми спостерігаємо деградацію у сфері прагнення до знань. Через це кількість людей, що прагнуть дізнатися більше, катастрофічно зменшується і суспільне майбутнє лежить саме в їхніх руках. Першою причиною цього може бути звичайно ж, людська лінь: людина завжди буде шукатиме того, що у неї краще виходить, там, де не треба докладати чималих зусиль. Другою причиною може бути незацікавленість, коли постає вибір що краще, який зиск з цього, чи подобається цим займатися. Але наука – саме той фактор, за якого через незнання з'являються проблеми, а через розвиток – колосальні зміни. Єдиним способом вирішити і застерегти себе від цієї проблеми є лише знання і потреби в них. Якщо людина перестане відчувати потребу в знаннях, людство назавжди припинить своє існування.

Література

1. Бентам И. Введение в основания нравственности и законодательства / И.Бентам. – М. Издательство: «РОССПЭН», 1998. – 416 с..
2. Тайсон Н.Д. История всего. 14 миллиардов лет космической революции. / Тайсон Н., Голдсмит Д. – Питер, 2004. – 352 с.

Конопленко С. М.
студент 1 курсу
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

Науковий керівник
кандидат філософських наук, доцент
Стояцька Г.М.

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ПРОБЛЕМИ ЛЮДИНИ В ФІЛОСОФІЇ

Серед найфундаментальніших та найдавніших питань філософського вивчення є проблема людина, її виникнення, розвиток, меж її пізнання. Загальноприйнятою вважається позиція, згідно з якою людина є найпротирічливішим, але тому і найцікавішим філософським феноменом. Лише на перший погляд питання «Що таке людина?» здається досить простим, але дати повноцінне визначення людської сутності набагато складніше. Навіть зважаючи на накопичення величезних масивів інформації з приводу природи людини, ми не маємо повного спектра знань для можливості повноцінної, істинної відповіді на це питання.

В античні часи питання людини розглядалось в сенсі загального космоцентричного бачення: «Людина – мікрокосм» [1]. В давньогрецькій філософії люди визначається як складова певної системи відносин, що можна визначити як квінтесенцію космосу – абсолютного порядку. Зокрема, філософи Мілетської школи визначали людину як складову космосу (мікрокосм), в межах нашого сприйняття зрозумілу як живий організм. Було визначено, що в людина в усіх своїх потягах та прагненнях підкоряється вищому задуму – долі.

Софісти вперше заклали принципово новий і, відтоді, основний філософський підхід до визначення людини: «Мірило усіх речей – людина» [1, с.348-350].

Платон визначав людину як головну дійову особу буття. З позиції платонівського антропологічного дуалізму душі і тіла, підкреслюється роль душі як субстанції, що робить людину людиною, тому саме душа є найважливішою складовою людини (соціальне призначення, характеристика людини).

Аристотель визначав людину як соціальну, політичну, державну істоту. На його думку кожен хто визначає себе як самодостатню та незалежну істоту, не здатний до комунікацій з іншими і тому апріорі не є елементом держави. Звертаючи увагу на дві основні відмінності людини від тварини він визначає їх як розум та мову: «Лише людина з інших істот володіє мовою» [1, с.348-350]. Це є основною характерною рисою, що відокремлює людину від інших.

Християни пояснювали людину як нерозривне двох елементів: душа – тіло, а також людина – Бог.

Розглядаючи відмінності епохи Відродження можна визначити декілька ключових моментів: «Людина є не тільки природною істотою, а й творець самої себе» [2].

У своєму послідовному раціоналізмі Г.Гегель дав визначення людині: «Людина – вираження абсолютного пізнаючого духу, основною відмінною рисою якої є розумність» [2]. За Гегелем основною сутністю людини є «дух» [2], що не існує з самого початку у своїй закінченій формі оскільки обтяжений двома

формами матерії: 1) тілесна цілісність души і тіла; 2) предметна підпорядкованість природі, праця. Гегель вважав, що людина може досягти родової сутності лише подоланням емпіричної суті, відокремлення себе від матеріальних цінностей і поглиблення у вивчення своєї самосвідомості.

У рамках концепції антропологічного дуалізму, І.Кант визначає людину як істоту, що належить, з одного боку до природного світу, а з іншого – до царства моральнісної свободи та абсолютних цінностей. Сутність людини Кант викладає у своїй книзі «Антропологія з прагматичної точки зору» [2]. Головна частина цієї книги розділяється на три категорії, відповідно до трьох основних здібностей людини: пізнання, «почуття задоволення і незадоволення» [2] і здатністю бажання. У своїй роботі він визначає людину як найголовніше в світі, істоту, що стоїть над іншими, основною причиною чого є самосвідомість. Завдяки свідомості людина має можливість стати індивідуальністю. З індивідуальності витікає егоїзм, який Кант розглядає в сфері вираження образу людських думок, в яких кожен розглядає своє Я як частину самого себе, а не як весь світ. Кант вимагає приборкання внутрішнього егоїзму і абсолютного контролю на всіма духовними проявами особи.

Найбільш проблематичним питання людини постало у ХХ ст., в часи розквіту філософії екзистенціалізму. Саме в цей період працював над питанням людини Ж.П.Сартр, який проводив аналогію творення людини Богом як створення ножа ремісником. Сутність цієї концепції полягає у тому, що Бог створює людину покладаючи в неї певний задум, ідею. Можна сказати що поняття «людина» у божественному розумі ідентичне поняттю «ніж» [3] у ремісника, в результаті чого, певний індивід розкриває певне поняття божественного розуму. Визначаючи людину з самого початку життя, можна сказати, що людина існує і не є визначеною. Стати людиною можливо лише у процесі існування, до того ж не порожнього існування, а самореалізації шляхом життя за своєю волею, людиною, яку «створить себе сама» [3]. Значення фрази «створить сама» [3] можна пояснити як наявність в конкретному індивіді бажання та волі, поступові зміни в процесі життя. Сартр пояснює це як суб'єктивність. Для Сартра людина – проект суб'єктивного проживання, внаслідок чого спостерігається звеличення над іншими сферами природи. Найбільш значущим моментом під час існування людини виділяється момент набуття сутності, внаслідок чого людина несе повну відповідальність за те, ким вона є.

Тож, підводячи підсумок, можна сказати, що за весь період розвитку питання людини в світовій філософії не було однозначно визначено поняття «що таке людина?». Кожна точка зору є цілком правдоподібною та імовірною але через відсутність повноти знань про людину та її сутність не можна до кінця бути впевненим у можливих визначеннях поняття «людина».

Література

1. Причепій Є.М. Філософія [Текст] : підручник / Є. М. Причепій [и др.]. – Вид. 3-тє, стер. – К. : Академвидав, 2009. – 592 с.
2. «Філософія епохи Відродження, Німецька класична філософія, Кант, Гегель». [Електронний ресурс.] - Режим доступу: [<http://filosofedu.ru/index.php/voprosy-i-otvety-po-filosofii-vstupitelnyj/953-chelovek-kak-filosofskaja-problema>] дата звернення 21.11.2017
3. «Філософія Ж.П.Сартра» [Електронний ресурс.] - Режим доступу: [http://philosophy-a.blogspot.com/2011/06/blog-post_8377.html]. дата звернення 21.11.2017

Цимбал В. В.

слухач магістратури
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

Науковий керівник

кандидат психологічних наук, доцент

Шинкаренко І.О.

ПОТРЕБА В ПОШУКУ СЕНСУ ЖИТТЯ

Проблема сенсу життя піднімається на кожному новому історичному етапі і в свідомості кожний розмірковує про буття людини. Людина - єдиний серед живих істот - здатний об'єктивувати власне буття і разом з тим усвідомлювати кінцівку будь-якого існування. Питання про сенс життя, будучи глибинною основою людської мотивації, найтіснішим чином пов'язаний з розумінням специфіки людського існування, його природи і сутності.

Людський рід, який розуміється як історично змінюють один одного покоління людей, володіє певними специфічними рисами, які якісно відрізняють його від інших живих істот. Розвиток людини і суспільства пов'язане зі змінами умов буття людей і їх уявлень про сенс життя. Спроби філософів та психологів визначити якийсь вічний сенс життя спочатку були приречені на невдачу, бо, будучи детермінованим суспільним середовищем і соціальною орієнтацією особистості він кожен раз виявляє себе по-новому. У будь-якій історичній епосі існують тільки її властиві домінанти у визначенні сенсу життя і в міру її розвитку він зазнає істотні зміни, набуваючи нових соціально значущі якості. Так на зміну традиційно-релігійними уявленнями (готувати себе до потойбічного життя) приходять тлумачення сенсу життя з позицій абстрактної чесноти (служити істині, добру), максимального задоволення біологічних потреб людини (прагнення до досягнення найбільшого насолоди), екзистенційно-песимістичні концепції (людина народжується для страждання і смерті) тощо. [1, с. 104].